

Το αρχαίο έθιμο της αναπαράστασης της Εις Άδου Καθόδου του Χριστού στη Σκιάθο

[/ Πεμπτούσία](#)

Το αρχαίο αυτό έθιμο όπως και την αναπαράσταση της Εις Άδου Καθόδου του Χριστού περιγράφει ο Αλέξανδρος Μωραϊτίδης στο διήγημά του Άρατε Πύλας. Με γλαφυρό τρόπο περιγράφει την περιφορά κατά την αυγή του Μεγάλου Σαββάτου, “*ότε δέν εἶναι οὔτε ἡμέρα οὔτε νύξ, ἤ μᾶλλον μέ ὀλίγην ἡμέραν καὶ πολλήν νύκτα, μέ ὀλίγον φῶς καὶ μέ πολλά ἄστρα, καμιά φορά μέ σελήνην λειψίφωτον, ὅτε τὸ θέαμα γίνεται ὑπερκατανυκτικόν, μέ ὀλίγας ἀηδόνας καὶ πολλά πρωινὰ πουλιῶν χαιρετίσματα, μέ ὀλίγον εὐωδιάζοντα ἄρωμα πρωινὸν ἀέρα καὶ μέ πολὺ θυμίαμα ἔκαστος καὶ κάτω τὸ κῦμα μελανόφαιον, ἐφ’ οὗ ν’ ἀντανακλῶνται τῶν ἱερῶν λαμπάδων αἱ χρυσαῖ λάμπεις*”.

Η λιτανεία διαρκεί περίπου μια ώρα. Πολλοί υποδέχονται τον Επιτάφιο θυμιάζοντας από τα σπίτια τους και η ευωδία “φθάνει από μακράν ως ἄρωμα αὐτῆς τῆς νυκτὸς ἀνέκφραστον”.

Με συγκίνηση καταγράφει τις παιδικές του αναμνήσεις: “Ποσάκις δακρύων ἔξ ἀγνώστου χαρᾶς ἔμεινα κρυφὰ εἰς τὴν γωνίαν ἐκεῖ κάτω ἀκίνητος, ὡς ὁ φιλάργυρος ὁ φοβούμενος μὴ κλέψωσι τὸν θησαυρόν του· ἔμεινα νὰ βλέπω κρυφὰ – κρυφὰ τὴν τρυφερὰν αὐτὴν τοῦ Ἐπιταφίου πομπήν, κατερχομένην ἀπὸ τὸν ἀνήφορον, εἰσπνέων βαθέως ἐν ἄσθματι ὡς ἐντὸς κήπου ἀνθέων, ὡς νὰ ἤθελον νὰ ροφήσω διὰ μιᾶς ὅλην ἐκείνην τὴν μαρμαρυγὴν, ὡς νὰ ἤθελον νὰ χορτάσω ὅλην ἐκείνην τὴν ἀχόρταστον μαγείαν”.

Κατὰ τὴν επιστροφή του Επιταφίου γίνεται ἡ αναπαράσταση τῆς καθόδου τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ στον Ἄδη. Ο Μωραϊτίδης τὴν χαρακτηρίζει ὡς “συνήθεια ἀρχαιοτάτη”, γνωρίζοντας πιθανῶς ὅτι δεν ἀπαντάται ἀλλοῦ, οὔτε καὶ στο Ἅγιον Ὄρος.

Η λιτανεία σταματᾶ ἔξω ἀπὸ τὴν βασιλικὴ εἴσοδο τοῦ ναοῦ, τὴν ὁποία κρατᾶ

κλειστή ο επίτροπος, ο οποίος αναπαριστά τον Άδη. Οι Ιερείς βαστώντας στους ώμους το Σώμα του Χριστού, αίροντας από το κουβούκλιο τον Επιτάφιο, πλησιάζουν στην κλειστή θύρα. Εκεί διαμείβεται ο διάλογος μεταξύ του θριαμβευτή Σωτήρος Χριστού και του Άδου, μέσω των ερωταποκρίσεων του εβδόμου και ογδόου στίχου του ΚΓ΄ ψαλμού. “Τότε ὁ πρῶτος τῶν ἑφημερίων, προσεγγίζων εἰς τὰς πύλας κελεύει ἐπιτακτικῶς κρούων αὐτὰς καὶ κράζων: «
- **Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης!**». Ὁ δὲ ἔσωθεν τῶν κεκλεισμένων πυλῶν παρὰ τὰ κλειῖθρα ὑποκρινόμενος τὸν Ἄδην ἐρωτᾷ αὐθαδῶς: «**-Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;**» Ἡ ἐπιτακτικὴ κέλευσις ὡς καὶ ἡ αὐθάδης ἐρώτησις ἐπαναλαμβάνονται ἐκ τρίτου. Καὶ τότε τὴν τρίτην φορὰν ὁ ἱερεὺς ὠθῶν ἰσχυρῶς διὰ τοῦ ποδὸς καὶ τῶν χειρῶν τὰς πύλας, ἀναφωνεῖ ἐν κυριαρχικῇ δυνάμει: «
- **Κύριος τῶν Δυνάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς Δόξης!**» Καὶ ἀνοίγει βασιλικῶς καὶ αὐταρχικῶς τὰς πύλας, καὶ οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν ὁ Ἐπιτάφιος.